

Kiűzni, levadászni, kiirtani

A vallásosság lehet magánügy, de a vallásellenesség nem

LUDWIG EML

Önmagában nem nagy vész, ha egy punkzenésznek titulált, beszélni tudó alak – állítólag részegen – azt találja mondani, ő a legszívesebben kiirtana minden keresztényt. Kit érdekel ez mondjuk egy rossz kocsmában, elhangzanak ott ennél cifrább dolgok is, a következmények mindig a helyi erőviszonyoktól függenek. Az idézett kijelentéssel az az igazi baj, hogy van Magyarországon egy frekvenciaengedéllyel rendelkező, szabadon fogható rádióállomás, ahol valakik olyan szövegeket nyomnak, mint amilyet lapunk december 27-i számának 6. oldalán végigolvashattunk. A Tilos Rádió műsorának írott változata is próbára tette a türelmemet, amint – hallom – másokét is. Hogyan lehetséges, hogy egy ilyen primitív, felelőtlen, öncélúan mocskos társas szövegelés csak úgy kiszállhat az éterbe? Miként lehet egy több mint ezer éves keresztény kultúrájú országban karácsony szentestéjén valakiknek így beszélni vallásról nagy nyilvánosság előtt? Hogy lehet efféle alakokat ilyen műsorokért milliós nagyságrendű forintokhoz juttatni a magyar adófizetők pénzéből? Hivatalosan valamely kulturális kategóriába sorolt és államilag szponzorált dologgá vált néhány idióta fröcsögése? Valakik közpénzen üzhetik ezt a verbális levegőszennyezést, következmények nélkül? Hát mi folyik itt, ebben az országban?

A főkolomposok most a botrány gyors elsimításán fáradoznak. Úgyesén arra játszanak, hogy a leghülyébb szereplő gyors kirúgásával az ügyet elintézték. Szerencsére van bűnbak, elhatárolódtak tőle nagy csinnadrattával, aztán minden oké. Jellemző, hogy a Wisinger-féle újságíró-szövetség milyen sietve kiállt a Tilos Rádió mellett, óva szegényeket a súlyosabb retorzióktól. Pedig ahogy mindenki más, a sajtószakma képviselői is jól tudják, hogy e gyalázatos ügyben nem a keresztények kiirtásával fenyegetőző dupla nullás balfácán a hunyó, hanem a cégnél felelős állásokat betöltő és azért megfizetett vezetők. No meg mások is.

Épp karácsonykor jutott eszembe egy már-már feledésbe merült eset. Pontosan tíz évvel ezelőtt lényegileg ugyanez hangzott el egy magyarországi médiaszereplő szájából a német központi televízióban. A nyilatkozó nem volt ittas, punkzenésznek is öreg lett volna már, és mivel ő nem élő adásban beszélt, lett volna ideje alaposan megrágni a mondandóját. Az illetőt nem valami Barangónak, hanem *Eörsi Istvánnak* hívják.

A ZDF-ügyként hírhedtté vált politikai botrány azután robbant ki, hogy az 1993. december 17-én (Antall miniszterelnök temetése előtt egy nappal) adásba került tévériport híre eljutott Ma-

gyarországra, majd magyarra lefordított szövege pár nappal később újságban is megjelent. Az akkori magyar belpolitikai helyzettel foglalkozó német közszolgálati (!) műsorban bejátszották a több mint egy évvel korábban, 1992. október 23-án a budapesti Kossuth téren történt provokáció híradóképeit, amelyekről addigra már rég köztudott volt, hogy hamisítások. (Emlékeztet: a téren fekete egyenruhás álszkinhedek jelentek meg, akiket a rendőrség eltávolított az ünnepség színhelyéről. Göncz köztársasági elnököt ezután fűtyülte ki az '56-os forradalomra emlékező tömeg az úgynevezett médiaháborúban tanúsított balpárti elfogultsága miatt. Az MTV Esti Egyenleg című műsora azonban úgy vágta össze a képeket, mintha az akkor már ott sem lévő „neonácik” akadályozták volna meg Göncz Árpádot beszéde elmondásában.) A tendenciózus riportot *Eörsi* e szavakkal kommentálta: „A fasiszta csöcselék megakadályozta őt (Gönczöt) abban, hogy beszédet mondjon”, majd így folytatta német nyelvű elmélkedését: „A kommunisták legnagyobb bűne, illetve azon embereké, akik magukat kommunistáknak nevezték (...), hogy ha nem is

testileg, de szellemileg nem tudták kiűzni ezt a söpredéket. Politikájuk nagyon rossz és ártalmatlan volt a jobboldallal szemben, mert ezek a jobboldali figurák most bántatlanul, mintha mi sem történt volna, felébredhettek 40 éves Csipkerózsika-álmukból.” (Pesti Hírlap, 1993. december 23.) Az eredetileg hívő sztálinista, majd '56-ban börtönre ítélt SZDSZ-es író hazug, gyomorforgató nyilatkozata érthető felháborodást váltott ki az alig pár éve véget ért pártállami rendszer üldözötteiből, akik ráadásul nem voltak olyan kiváltságos helyzetben, mint a kései Kádár-időben Nyugatra is szabadon utazgató *Eörsi*. A hetekig gyűrűző sajtóvisszhangban még *Tamás Gáspár Miklós* (szabad demokrata országgyűlési képviselő) is így vélekedett: „Azt gondolom, hogy *Eörsi István* csakugyan védhetetlen dolgokat mondott (...) hogy négy évtizedes uralmuk alatt a kommunisták nem semmisítették meg a jobboldali politikai tradíciót. Nem helyeslem, ha bárki bármikor örömét fejezné ki amiatt, hogy bármit is megsemmisített a kommunista rendszer.” (Népszabadság, 1994. január 29.) Elképzelhető e mellett a jobbról jövő hozzászólások hangneme.

Nem ide tartozó, de nem is mellékes kérdés, hogy az azóta eltelt kerek tíz esztendő alatt *Eörsi István* hány hasonló töltésű frást fogalmazott meg, jellemzően a polgári kormányzás idején. Érdektes, hogy – amint a szabad demokratákat sem – őt nem zavarja annyira, ha a magyar kormányfő egykori karhatalmista vagy politikai titkos rendőr, mint amikor polgári demokrata. Az idézett *Eörsi*-nyilatkozat előbányászása most azért időszerű, mert egyfajta hangütést jelentett a baloldali politikai térfele. A jobboldali „söpredék” kiűzésének elmaradása miatti sajnálkozást azóta a nyilvánvalóan mérsékelt és törvénytisztelő, ám a „liberállissal” szembeforduló jobboldali politizálás rendszeres lenácizása, lefaszisztázása, rasszizmusának és antiszemitának minősítése kíséri. A hazai baloldal antológiákat állít össze az úgynevezett antiszemita közbeszéd állítólagos példáiból, holott az e gyűjtők köreiből származó gyalázkodásokról, sértegetésekről jóval vaskosabb cikkgyűjteményeket adhatna ki az, akinek van hozzá gyomra.

Az Orbán-kormány idején a politikai ellenzékhez már egészen különös személyiségek is keveredtek. A táncdalénekes *Korda* házaspár rózsadombi villájában rendszeres szeánszokra egybegyűlő baloldali politikusok, vezető ellenzéki médiafigurák és pénzemberek társaságában olyan „közéleti tényezők” is feltűntek, mint a köztörvényes ügyekben elítélt, illetve vádolt *Tasnádi Péter*, aki egy televíziós politikai műsorban levadászással fenyegetett meg ismert jobboldali újságírókat. Ez a kifejezés később egy szocialista párti lakossági fórumon már úgy hangzott el (*Horn Gyula* jelenlétében), hogy a fideszes miniszterelnököt kellene „levadászni”. Az említett példák tehát azt mutatják, azt a felelősséget – vagy inkább felelőtlenséget – példázzák, amit a nagy nyilvánosság előtt szóban, írásban szereplők viselnek. Az *Eörsi Istvánra* jellemző, gyakorta hangzottatott vallásellenessége azért nem csupán ártalmatlan magánügy, mert a mostani, parttalanul szabadelvűvé vált közbeszédben, a mindenféle féleszű számára megnyílt médiában ön- és közveszélyes alakokat bátoríthat fel. Azt azért nem hiszem *Eörsiről*, hogy a Tilos Rádióban elhangzott legutóbbi fenyegetőzés tetszett neki, hiszen tudhatja, hogy a nagyszabású népiértékek végrehajtása során mindig történhetnek fatális félreértések is.

Visszatérve a friss skandalumra, akármilyen bűnbánó képet is vágnak a Tilos vezetői, kuratóriumi emberei, a dolgot nem lehet például statuálói büntetés nélkül hagyni. Ennél jóval kevesebbért bíróság elé állítottak már cikkírókat. Az elretentő súlyú retorzió elmaradása ellenkező előjelű választ is provokálhat, aminek újabb következményei biztosan nem vezetnek semmi jóra.